

І. Д. Спіріна, А. В. Шорніков, Р. М. Тимофєєв

ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”, м. Дніпро

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОФІЛЬМІВ У ЯКОСТІ ВІДЕОКЕЙСІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ “ПСИХІАТРІЯ. НАРКОЛОГІЯ”

I. D. Spirina, A. V. Shornikov, R. M. Tymofieiev

Dnipropetrovsk Medical Academy, Dnipro

USING OF TRAINING VIDEO FILMS AS VIDEOKEYS FOR FOREIGN STUDENTS TRAINING ON THE CYCLE “PSYCHIATRY. NARCOLOGY”

Мета дослідження – знайти шляхи вирішення виявлених основних проблем при навчанні студентів, зокрема іноземних, за допомогою відеокейсів.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження базується на вивченні матеріалів, отриманих із відкритих джерел інформації, та використанні навчальних відеофільмів, створених на кафедрі психіатрії, загальної та медичної психології ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”.

Результати й обговорення. Наводиться досвід практичного використання навчальних відеофільмів, у якості відеокейсів, запропоновано примірну структуру заняття. Обговорюються результати використання навчальних фільмів у якості відеокейсів.

Висновок. Використання навчального відеофільму “Оцінка психічного статусу” в якості відеокейсу поліпшує якість навчання студентів та формує заплановані навчальною програмою компетенції з дисципліни “Психіатрія. Наркологія”.

Ключові слова: навчальний відеофільм; кейс-метод; іноземні студенти; психіатрія; наркологія; інноваційні методи навчання.

The aim of the study – to find solutions of the identified main problems in teaching students, including foreign, using video cases.

Materials and Methods. The research is based on the study materials obtained from public sources and use of training videos created in the department of psychiatry, general and medical psychology of Dnipropetrovsk Medical Academy.

Results and Discussion. The authors present their own experience of practical use training videos as video cases. The exemplary structure of lessons is given. The results of using educational films as video case are discussed.

Conclusion. Using educational video “Assessing mental status” as a video case study improves the quality of student learning and forms competence in the discipline “Psychiatry. Narcology”.

Key words: training video; case method; foreign students; psychiatry; narcology; innovative teaching methods.

Вступ. Сучасні вимоги щодо вищої медичної освіти в Україні потребують її гармонізації з європейською освітою. Відповідно до проекту “Гармонізація освітніх структур у Європі”, що реалізується в нашій країні, значна увага в системі освіти приділяється формуванню компетенцій. Компетенції являють собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь та здатностей [1].

Компетенції можуть бути поділені на загальні та фахові. Саме на формування відповідних фахових компетенцій спрямовані зусилля викладачів кафедр клінічних дисциплін.

Один із можливих шляхів формування фахових компетенцій є використання навчальних кейсів.

Кейс-метод (від англ. case – ситуація, випадок) – це метод навчання, оснований на вирішенні конкретної ситуації або, стосовно до навчання студентів-медиків, клінічного випадку.

Класифікація кейсів проводиться за різними ознаками. Одним із широко використовуваних підходів до класифікації кейсів є рівень їхньої складності. При цьому розрізняють [2]:

– ілюстративні навчальні ситуації – кейси, мета яких – на певному практичному прикладі навчити студентів алгоритму прийняття правильного рішення в певній ситуації;

– навчальні ситуації – кейси з формуванням проблеми, в яких описується ситуація в конкретний період часу, виявляються і чітко формулюються

проблеми; мета такого кейса – діагностування ситуації і самостійне прийняття рішень із зазначеної проблеми;

– навчальні ситуації – кейси без формування проблеми, в яких описується більш складна, ніж у попередньому варіанті, ситуація, де проблема чітко не визначена, а представлена в статистичних даних, оцінках громадської думки, органів влади тощо; мета такого кейса – самостійно виявити проблему, вказати альтернативні шляхи її вирішення з аналізом наявних ресурсів;

– прикладні вправи, в яких описується конкретна ситуація, що склалася, пропонується знайти шляхи виходу з неї, мета такого кейса – пошук шляхів вирішення проблеми.

Для використання на додипломному етапі освіти при вивченні навчальних дисциплін найкраще використовувати ілюстративні навчальні ситуації, а на післядипломному – прикладні вправи.

Найчастіше в якості кейсів використовують клінічні ситуації, оформлені на паперових носіях [3]. Однак специфіка викладання медичних дисциплін потребує пошуку інших форм кейсів. Annapalai зі співавторами відзначають, що невеликі дискусійні групи є більш ефективними, ніж традиційні методи навчання [4]. Ми пропонуємо використовувати відеокейси, у якості засобів навчання, що максимально наближені до реальних ситуацій у діяльності лікаря [5].

Мета дослідження – знайти шляхи вирішення виявлених основних проблем при навчанні студентів, зокрема іноземних, за допомогою відеокейсів.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження базується на вивченні матеріалів, отриманих із відкритих джерел інформації, та використанні навчальних відеофільмів, створених на кафедрі психіатрії, загальної та медичної психології ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України”.

Результати й обговорення. Навчання студентів на циклі “Психіатрія. Наркологія” має ряд складнощів, а саме:

– велика кількість нових медичних термінів, які повинен засвоїти студент;

– не завжди є можливість демонструвати тематичних пацієнтів на практичному занятті (карантин, відсутність пацієнтів з відповідним захворюванням у лікарні);

– відсутність бажання у пацієнта розкривати свої переживання перед студентами з різних, в тому числі і психопатологічних причин;

– труднощі у використанні отриманих знань на практиці, при роботі з пацієнтами.

Особливо ці складнощі виникають при навчанні іноземних студентів. До цього додається ще недосконалий для даних випадків рівень оволодіння студентами мовою викладання.

Задля подолання цих проблем співробітниками кафедри психіатрії, загальної та медичної психології ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України” був створений навчальний відеофільм “Оцінка психічного статусу” для іноземних студентів 4 курсу з формою навчання російською мовою. Дані відеофільми затверджені ЦМК МОЗ України як навчальний посібник для іноземних студентів вищих навчальних закладів МОЗ України, які навчаються російською мовою (протокол № 3 від 27.10.16) [6]. Навчальний посібник містить постановочне відео із зображенням “еталонного” пацієнта з симптомами шизофренії. У відеофільмі лікар-психіатр проводить огляд хворого, якого грає спеціально підготовлений студент.

З метою підвищення ефективності навчання іноземних студентів, досягнення студентами 3 рівня навчання (а саме здатність застосовувати ними отримані знання на практиці [7] й усунення складнощів при навчанні на циклі “Психіатрія. Наркологія”) нами було вирішено використовувати створені вже відеофільми у якості відеокейсів для навчання студентів. Аналіз клінічних ситуацій у вигляді кейсів формує професійні компетенції студентів, дозволяє здійснювати об’єктивне оцінювання знань, практичних навичок та умінь студентів, розвивати клінічне мислення студента [3, 8–10].

Методика проведення заняття.

Відеофільм “Оцінка психічного статусу” в якості відеокейсів демонстрували при розборі теми “Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів” згідно з робочою програмою. Наприкінці проведеного згідно з навчальним планом заняття демонстрували відеофільм. Демонстрацію проводили за допомогою комп’ютера або відеопроектора. Після цього студентам надавали час для оцінки в письмовому вигляді психічного стану побаченого в даному фільмі пацієнта. Оцінку психічного стану проводили за заздалегідь розробленим шаблоном, який також демонстрували студентам і який є складовою частиною фільму. Після закінчення контрольного часу, виділеного на оцінку стану пацієнта студентом, проводили порівняння з

“еталонними” відповідями, які також демонстрували студентам за допомогою технічних засобів. Надалі відбувалося обговорення відповідей згідно з запропонованим у фільмі шаблоном. Викладач разом із студентами обговорював найбільш типові помилки, проводив диференційну діагностику подібних психопатологічних симптомів, обговорював зі студентами тактику подальшого лікування, відповідав на питання.

Висновки. Використання навчального відеофільму “Оцінка психічного статусу” в якості відеокейсу дозволяє поліпшити якість навчання іноземних студентів на циклі “Психіатрія. Наркологія”:

1. Студенти навчаються застосовувати свої знання на практиці, що є головним у навчанні студентів-медиків.

2. Зростає зацікавленість студентів до занять.

Список літератури

1. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова. – К. : ДП “НВЦ “Пріоритети”, 2014. – С. 8.

2. Погорелова И. Г. Использование кейс-метода в высшем медицинском образовании / И. Г. Погорелова, Е. В. Жукова, А. Н. Калягин // Сибирский медицинский журнал (Иркутск). – 2010. – Т. 93, № 2. – С. 147–149.

3. Павлишин Г. А. Кейс-метод навчання у медичній освіті / Г. А. Павлишин, Т. В. Бігуняк, Т. В. Саварин // Медична освіта. – 2015. – № 3. – С. 67–69.

4. Annamalai N. Small group discussion: students perspectives / N. Annamalai, R. Manivel, R. Palanisamy // International Journal of Applied & Basic Medical Research. – 2015. – Vol. 5, № 1. – P. 18–20.

5. Gade S. Case-based learning in endocrine physiology: an approach toward self-directed learning and the development of soft skills in medical students / S. Gade, S. Chari // AJP: Advances in Physiology Education. – 2013. – Vol. 37, № 4. – P. 356–360.

References

1. Zakharchenko, V.M., Luhovyi, V.I., Rashkevych, Yu.M., & Talanova, Zh.V. *Rozroblennia osvitynikh prohram. Metodichni rekomendatsii [Developing educational programs. Guidelines]*. Kyiv: DP “NVTs “Priorityety”. Available from: http://lib.iitta.gov.ua/9356/1/Rozroblennya_osv_program_20_04.pdf [in Ukrainian].

2. Pogorelova, I.A., Zhukova, E.E., & Kalyagin, A.N. (2010). Ispolzovaniye keys-metoda v vysshem meditsinskom obrazovanii [Using the case method in higher medical education]. *Sibirskiy meditsinskiy zhurnal (Siberian Medical Journal)*, 2, 147-149 [in Russian].

3. Зникає залежність розуміння студентами психічного стану пацієнта від готовності пацієнта до співпраці.

4. Студенти оволодівають практичними навичками по оцінці психічного статусу, що входить до навчальної програми з дисципліни.

5. Підвищується якість курації пацієнтів студентами за рахунок подолання страху перед психічно хворими за допомогою відеокейсів.

Перспективи подальших досліджень. Співробітники кафедри психіатрії, загальної та медичної психології ДЗ “Дніпропетровська медична академія МОЗ України” задля підвищення якості навчання студентів, особливо іноземців, створюють нові навчальні та інтерактивні відеофільми з психіатрії та медичної психології, які планується затверджувати в ЦМК МОЗ України у якості електронних навчальних посібників.

6. Оценка психического статуса : навч. посіб. / [І. Д. Спіріна, С. Ф. Леонов, С. В. Рокутов та ін.] [Електронний ресурс]. – Дніпро, 2016. – 1 DVD-ROM. – Загол. з етикетки диска.

7. Використання “рівнів навчання” для оцінки знань студентів на циклі “Психіатрія. Наркологія” / І. Д. Спіріна, С. В. Рокутов, Р. М. Тимофєєв, А. В. Шорніков // Медична освіта. – 2016. – № 3. – С. 90–92.

8. Левків М. О. Застосування кейс-методу у фаховій підготовці студентів-іноземців на кафедрі терапевтичної стоматології / М. О. Левків // Медична освіта. – 2016. – № 3. – С. 71–74.

9. Гельман В. Я. Компетентностный подход в преподавании фундаментальных дисциплин в медицинском вузе / В. Я. Гельман, Н. М. Хмельницкая // Образование и наука. – 2016. – № 4 (133). – С. 33–45.

10. Nair S. P. Case based learning: a method for better understanding of biochemistry in medical students / S. P. Nair // Journal of clinical and diagnostic research. – 2013. – Vol. 7, № 8. – P. 1576–1578.

3. Pavlyshyn, H.A., Bihunyak, T.V., & Savaryn, T.V. (2015). Keys-metod navchannia u medychnij osviti [Case study method in medical education]. *Medychna osvita – Medical Education*, 3, 67-69. Available from: http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/med_osvita/article/view/4975. doi:10.11603/me.v0i3.4975 [in Ukrainian].

4. Annamalai, N., Manivel, R., & Palanisamy, R. (2015). Small group discussion: Students perspectives. *International Journal of Applied and Basic Medical Research*, 5 (1), 18-20. Available from: <http://www.ijabmr.org/text.asp?2015/5/4/18/162257>. doi:10.4103/2229-516X.162257

5. Gade, S., & Chari, S. Case-based learning in endocrine physiology: an approach toward self-directed learning and the development of soft skills in medical students. *Adv. Physiol. Educ.*, 37 (4), 356-360. Available from: doi:10.1152/advan.00076.2012.

6. Spirina, I.D., Leonov, S.F., Rokutov, S.V., Shornikov, A.V., Tymofieiev, R.M., Shyrokov, O.V., & Tereshchenko, Yu.A. (2016). *Otsenka psikhicheskogo statusa: Navch. posib. [Assessment of mental status. Tutorial]*. Dnipro: Dnipropetrovsk medical academy [in Russian].

7. Spirina, I.D., Rokutov, S.V., Tymofieiev, R.M., & Shornikov, A.V. (2016). Vykorystannia "rivniv navchannia" dlia otsinky znan studentiv na tsykli "Psykhiaetriia. Narkolohiia" [Using "level of training" for the student knowledge evaluation on the cycle "Psychiatry. Narcology"] *Medychna osvita – Medical Education*, 22 (3), 90-92. doi:10.11603/me.2414-5998.2016.3.6920 [in Ukrainian].

8. Levkiv, I.S. (2016). Zastosuvannia keys-metodu u fakhovii pidhotovtsi studentiv-inozemtsiv na kafedri terapev-

tychnoi stomatolohii [Application of case-method study in the professional training of foreign students at the department of therapeutic dentistry]. *Medychna osvita – Medical Education*, 22 (3), 71-74. doi:10.11603/me.2414-5998.3.6916 [in Ukrainian].

9. Gelman, V.Y., & Khmel'nitskaya, N.M. (2016). Kompetentnostnyy podkhod v prepodavanii fundamentalnykh disytsiplin v meditsinskom vuze [Competence-based approach while teaching fundamental science subjects at medical university]. *Obrazovaniye i nauka – Education and Science*, (4):33-46. Available from: <http://www.edscience.ru/jour/article/view/619/> doi:10.17853/1994-5639-2016-4-33-46 [in Russian].

10. Nair, S.P., Shah, T., Seth, S., Pandit, N., & Shah, G.V. (2013). Case based learning: a method for better understanding of biochemistry in medical students. *J Clin Diagn Res. Aug;7(8):1576-1578*. doi:10.7860/JCDR/2013/5795.3212.

Отримано 31.01.17

Електронна адреса для листування: shornikov@ukr.net